

Activitatea metodologică – o nouă abordare în contextul inovării tehnologice

Ecaterina DMITRIC,
Biblioteca Națională
a Republicii Moldova

Abstract: Activitatea metodologică este un mecanism de funcționare a rețelei de biblioteci prin aplicarea formelor și metodelor de activitate metodologică, care sunt marcate de tehnologiile informaționale. În articol se vorbește despre schimbările din domeniul biblioteconomic orientate pe dezvoltarea rețelei de biblioteci subordonate, precum și despre elementele inovatoare în contextul erei digitale. Problemele abordate pe acest segment vin să mărească perspectivele modernizării și eficientizării activității metodologice la toate nivelurile de responsabilitate.

Cuvinte-cheie: Activitate metodologică, centre biblioteconomice naționale, centre biblioteconomice departamentale, centre biblioteconomice teritoriale, managementul inovațional.

Abstract: The methodological activity is a mechanism of operation of the library network by applying the forms and methods of methodological activity that are marked by the information technologies. The scientific aspect of the article is based on the development of the librarianship and informational science focused on the development of the subordinated library network as well as the innovative elements in the context of the digital age. The issues addressed in this material come to augment the prospects of modernizing and streamlining methodological activity at all levels of responsibility.

Keywords: Methodological activity, national centres of librarianship, departments centres of librarianship, territorial centres of librarianship, innovation management.

Activitatea bibliotecară este marcată de schimbările radicale pe care le-a adus ultima jumătate a secolului trecut în materie de tehnologie și stil de viață. Mecanismul ei de funcționare are la bază mai mulți factori de care depinde eficiența, calitatea serviciilor și adaptarea ei în contextul inovării tehnologice. Activitatea metodologică este un domeniu în care se experimentează și se aplică inovația în vederea sporirii calității activității bibliotecare. Specificul activității metodologice ține de prezența aspectelor multifuncționale atât din punct de vedere teoretic, cât și practic. Acestea

necesită o cercetare prin prisma dirijării și coordonării rețelelor de biblioteci în Republica Moldova. Printre avantajele cercetării inițiate se numără: o orientare mai bună spre activitatea de bibliotecă și servicii de bibliotecă, o capacitate de utilizare mai bună a resurselor, eficiență și inovare tehnologică.

În virtutea cadrului legal existent - Legea cu privire la biblioteci, aprobată la 20 iulie 2017 (6), Regulamentul privind activitatea metodologică în cadrul Sistemului Național de Biblioteci din Republica Moldova, aprobat la 13 ianuarie 2016 (11) - Bi-

biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM) urmează să-și reorganizeze activitatea ca Centru Metodologic Național în relație cu Bibliotecile din Sistemul Național de Biblioteci (SNB), axată pe principiile de bază ale societății cunoașterii și pe valorile democratice europene.

Activitatea metodologică și de specialitate are ca scop sporirea eficienței și a calității activității bibliotecare și are la bază două verigi importante intermediare între politica statului în domeniu și rețeaua de biblioteci din cadrul SNB, coordonate de către centrele biblioteconomice naționale, departamentale și teritoriale (4). În articolul 19 al Legii cu privire la biblioteci, aprobată de către parlament la 20.07.2017 și care va intra în vigoare la 18 februarie 2019, este stipulat că „centrele biblioteconomice sunt stabilite prin Regulamentul privind activitatea metodologică în cadrul sistemului național de biblioteci, aprobat de către Ministerul Culturii și au următoarele funcții de bază: a) asigură coordonarea metodologică a activității bibliotecilor publice; b) organizează formarea profesională continuă a personalului de specialitate; c) colectează și analizează datele statistice oferite de bibliotecile din rețea (6). Unele centre biblioteconomice pot avea și statut de centru de formare profesională continuă, dacă întrunesc cerințele stipulate în Regulamentul Centrului biblioteconomic, aprobat de către Ministerul Culturii” [11].

Analiza literaturii de specialitate ne permite să constatăm că activitatea metodologică în biblioteci are un caracter științifico-practic, axat pe inovații și bazat pe managementul schimbării. Teoria schimbării este un aspect fundamental în activitatea metodologică, care orientează domeniul biblioteconomic spre schimbarea dominată de tendințele TIC. În amplul proces de dezvoltare și organizare a serviciilor de bibliotecă, activitatea metodologică, parte componentă a gestiunii rețelelor de biblioteci, are sarcina de a-și direcționa activitatea în așa fel încât să mențină permanent un echilibru între stabilitate și dinamism, între modalități clasice și cele moderne de interacțiune, între funcția tradițională și tendințele inovatoare (8, 12).

Punctul de pornire în abordarea managementului schimbării îl constituie „înlocuirea, modificarea, transformarea sau prefacerea în formă și/sau conținut a unui obiect, produs, lucrare, serviciu, activitate sau proces” (4, p. 16).

În opinia specialiștilor, acest aspect este caracteristic activității metodologice prin care se regăsesc și principalele funcții de orientare metodologică: elaborarea metodologiilor activității bibliotecare; acordarea consultativă în asimilarea acestor metodologii; gestionarea metodologică. La elaborarea metodologiilor activității bibliotecare participă centrele biblioteconomice în colaborare cu bibliotecile mai dezvoltate, care au scopul de a studia metodele inovatoare pe care le oferă bibliotecilor la asimilarea, implementarea lor și contribuie la dezvoltarea domeniului biblioteconomic. Acordarea consultativă se efectuează prin mai multe metode de asimilare a metodologiilor teoretico-practice.

Gestionarea metodologică include: monitorizarea, analiza, cercetarea statistică, evaluarea, planificarea, prognozarea anumitor fenomene biblioteconomice care necesită examinarea aspectelor teoretice în activitatea metodologică. Această sarcină asigură funcționalitatea întregului sistem. Urmând scopul în cauză, înțelegem că dirijarea procesului duce la rezultatul dorit, manifestat prin teoria schimbării. De fapt, oricare proces se poate îndrepta spre rezultatul dorit numai sub influența managerială. Activitatea metodologică, cu siguranță, are o astfel de influență. În acest context, în cadrul activității metodologice, influența managerială este prezentă, mai ales că această sferă se interconectează cu aspecte din managementul inovațional și managementul schimbării. Responsabilii de activitatea metodologică nu au o autoritate managerială și chiar dacă este delegată o anumită autoritate de către organele administrative, secția de activitate metodologică este strâns legată numai de valoarea adăugată ce o aduce bibliotecii și domeniului biblioteconomic. Însă, personalul responsabil de activitatea metodologică are dreptul să influențeze metodele implementate, cu scopul de a le promova pe cele mai

eficiente. De aceea, această funcție se poate defini ca funcție de gestionare profesională, dar nu poate avea un caracter obligatoriu, ci directiv.

În literatura de specialitate se concretizează că toate formele și metodele activității metodologice reies din următoarele direcții: 1) Monitoringul metodologic; 2) Oficii de consultanță; 3) Activitatea inovațională; 4) Activitatea de cercetare; 5) Formarea profesională continuă. Formele și metodele aplicate sunt foarte variate în dependență de biblioteca care le implementează (2, 5, 9).

Integrarea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova și a bibliotecilor din Sistemul Național de Biblioteci, corelate într-un câmp unitar de interacțiune managerială și de impact strategic, este unul din obiectivele BNRM. În contextul dat, a fost necesar de a evalua nivelul de coordonare a rețelei de biblioteci specificate după tipurile de centre biblioteconomice: departamentale și teritoriale. Acest aspect va permite Centrului Biblioteconomic Național (BNRM) să scoată în evidență concluzii și constatări care vor contribui la elaborarea unor măsuri de îmbunătățire a activității metodologice în cadrul Sistemului Național de Biblioteci.

După mai multe reorganizări, BNRM are o structură determinată ca centru biblioteconomic național, care cuprinde activitățile metodologice de bază. Pentru a se încadra în cadrul legal existent, BNRM urmărește un interes sporit față de activitatea metodologică coordonată atât de către centrele biblioteconomice departamentale, cât și de centrele biblioteconomice teritoriale. BNRM este preocupată de extinderea coordonării cu centrele biblioteconomice departamentale, fapt ce a fost ignorat în ultimii ani, mai mult axându-se pe coordonarea cu centrele biblioteconomice teritoriale. Din acest motiv, Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării a abordat problema funcționării rețelei de biblioteci publice teritoriale coordonate de către centrele biblioteconomice teritoriale. Această preocupare a apărut în urma aprobării *Strategiei de consolidare și modernizare a rețelei bibliotecilor publice teritoriale 2017-2020*. Ca urmare, a fost inițiat

studiul *Evaluarea nivelului de coordonare a rețelei de biblioteci din cadrul centrelor biblioteconomice teritoriale*, care a fost realizat în luna martie 2017 de către Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării.

Cel de-al doilea studiu, *Evaluarea nivelului de coordonare a rețelei de biblioteci din cadrul centrelor biblioteconomice departamentale*, are rolul de a cunoaște și a aborda problemele privind activitatea metodologică pe întreg Sistemul Național de Biblioteci. Studiul menționat a fost realizat în aprilie 2018.

Scopul studiilor menționate: fortificarea relațiilor BNRM cu centrele biblioteconomice departamentale și centrele biblioteconomice teritoriale, precum și reșezarea activității metodologice în conformitate cu noul cadru legal, strategic și de reglementare.

Drept obiective ale studiilor menționăm:

- evaluarea activității metodologice în cadrul centrelor biblioteconomice departamentale și centrelor biblioteconomice teritoriale la etapa actuală
- identificarea problemelor cu care se confruntă centrele biblioteconomice departamentale și centrele biblioteconomice teritoriale în realizarea funcțiilor de activitate metodologică
- modernizarea activității metodologice în cadrul Sistemului Național de Biblioteci;
- crearea bazei de date a persoanelor responsabile de activitatea metodologică în cadrul Sistemului Național de Biblioteci.

Cercetarea a avut la bază două sondaje de opinii. Primul a fost destinat celor 11 centre biblioteconomice departamentale, stipulate în conformitate cu prevederile Regulamentului privind activitatea metodologică în cadrul Sistemului Național de Biblioteci din Republica Moldova. Pentru cel de-al doilea sondaj, vizând centrele biblioteconomice teritoriale (32 raioane, 2 municipii și UTAG), a fost utilizat ca instrument de colectare a informațiilor chestionarul administrat online.

Chestionarul pentru centrele biblioteconomice departamentale a inclus 20 de întrebări în formă închisă, deschisă și

mixtă. Deoarece scopul studiilor este similar, 17 întrebări au fost repetate în ambele chestionare. Însă, pentru centrele biblioteconomice departamentale au fost incluse suplimentar 3 întrebări generale în formă deschisă, care s-au bazat pe aspecte ce țin de perspectivele și reorganizarea activității metodologice. Aspectele menționate au adus valoare cercetării și au fost necesare din perspectiva studierii activității metodologice în contextul inovării tehnologice.

Rezolvarea problemelor abordate de către centrele biblioteconomice departamentale și teritoriale în activitatea metodologică implică resurse financiare de care bibliotecile nu dispun. În acest sens, resursele umane reprezintă factorul esențial în menținerea și dezvoltarea activității metodologice prin prisma formării continue, prin dezvoltarea abilităților și autoinstruirii.

Aspectul inovațional reflectat în activitatea metodologică este un proces care reunește practici avansate în domeniu gestionate de profesioniști. Prin urmare, acesta este un proces strategic, pe termen lung, ce vizează dezvoltarea unei culturi inovaționale a întregii echipe.

Rezultatele cercetării contribuie la consolidarea Sistemului Național de Biblioteci prin asigurarea metodologică, care reprezintă o formă de corelare, de cooperare, și fortificare a rolului bibliotecilor în societate.

Pe parcursul ultimelor două decenii, activitatea metodologică în bibliotecile Republicii Moldova a fost reorganizată și, în mare măsură, schimbarea s-a produs. Cea mai mare realizare din ultimii ani este aprobarea Legii cu privire la biblioteci și a Regulamentului privind activitatea metodologică din cadrul SNB al Republicii Moldova. Aceste documente reglementează activitatea metodologică și stipulează clar responsabilitățile și funcțiile activității metodologice. Totuși, reducerea unităților de bibliotecar responsabil pentru activitatea metodologică din unele centre biblioteconomice, atât departamentale, cât și teritoriale, precum și faptul că fondatorii nu conștientizează importanța activității metodologice, subminează dezvoltarea SNB.

Studiind tema respectivă, s-a observat

că modernizarea activității metodologice constă în abordarea mai multor tendințe în corelație cu necesitățile societății de azi. Activitatea metodologică contribuie la dezvoltarea rețelei de biblioteci prin:

- dezvoltarea parteneriatelor la nivel de rețea
- activități de advocacy
- promovarea bibliotecilor din rețea
- comunicarea instituțională în rețea
- implementarea inovațiilor
- dezvoltarea leadership-ului.

În vederea modernizării și eficientizării activității metodologice considerăm utile o serie de recomandări, destinate Centrului Biblioteconomic Național (BNRM), centrelor biblioteconomice departamentale și centrelor biblioteconomice teritoriale.

Recomandări pentru BNRM:

- gestionarea profesională eficientă și unitară cu centrele biblioteconomice departamentale și centrele biblioteconomice teritoriale
- extinderea Sistemului Online de Raportare 6C pentru tot SNB
- dezvoltarea platformei informaționale integrate a bibliotecilor din SNB
- crearea unui laborator național al inovațiilor
- elaborarea instrucțiunilor privind procesele tehnologice de bibliotecă
- extinderea colaborării la nivel național în vederea elaborării publicațiilor metodologice
- organizarea trainingurilor privind activitatea metodologică pentru centrele biblioteconomice departamentale.

Recomandări pentru centrele biblioteconomice departamentale:

- activități de advocacy privind activitatea metodologică în centrele biblioteconomice departamentale în care nu există serviciu metodologic
- planificarea ședințelor metodologice în programele de activitate ale centrelor, elaborarea planului calendaristic
- comunicarea eficientă cu fondatorii bibliotecilor din rețeaua concretă
- elaborarea cadrului legislativ pentru activitatea metodologică.

Recomandări pentru centrele biblioteconomice teritoriale:

- instituirea serviciului Cercetare și dezvoltare în biblioteconomie în structura bibliotecilor – centre biblioteconomice, în care nu există. Modernizarea și unificarea serviciului Asistență de specialitate cu serviciul Cercetare și dezvoltare în biblioteconomie
- promovarea și implementarea Regulamentului privind activitatea metodologică în cadrul Sistemului Național de Bibliotecă din Republica Moldova;
- consolidarea relațiilor cu APL (comunicarea eficientă cu specialistul de la Secția/Direcția de cultură – bibliotecarul responsabil de activitatea metodologică)
- elaborarea cadrului legislativ pentru activitatea metodologică în bibliotecile publice teritoriale
- organizarea ședințelor metodologice într-un mod regulat, orientarea spre utilizarea tehnologiilor informaționale (conferințe Skype, grupuri profesionale pe Facebook);
- elaborarea planului calendaristic trimestrial în vederea organizării ședințelor metodologice
- includerea în planurile calendaristice a ședințelor metodologice, acțiunilor ce prevăd prioritățile naționale, activitățile naționale (Festivalul Național al Cărții și Lecturii etc.)
- colaborarea serviciului Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie teritorial cu centrele de excelență regionale / centrele de formare din raionul respectiv
- diseminarea experiențelor și a bu-

nelor practici

- formarea profesională continuă (participări la cursuri de formare, reuniuni, ateliere profesionale, autoinstruire) a bibliotecarilor responsabili de activitatea metodologică

- solicitarea la necesitate (deplasări în teritoriu, consultații) a specialiștilor de la BNRM, BNC „Ion Creangă”.

Activitatea metodologică este un proces marcat de tehnologii. Bibliologul român Ion Stoica afirmă în una dintre lucrările sale: „Toate dimensiunile existenței sunt marcate tehnologic, fie vizibil, fie tangibil, fie mai puțin evident, în plan secund, dar la fel de important pentru conținutul și calitatea proceselor” (13, p. 61). Valoarea calității proceselor de bibliotecă și a domeniului în general depinde în mare măsură de modernizarea activității metodologice ca aspect de gestiune profesională.

Noua abordare a activității metodologice este privită din perspectiva a două dimensiuni: prima axată pe oameni, resurse, și a doua axată pe tehnologii combinate cu domeniul biblioteconomic. Necesitatea schimbării crește odată cu schimbările petrecute în lume, iar necesitățile utilizatorilor se schimbă corespunzător. Angajații trebuie să se schimbe, dezvoltându-și noi aptitudini și dorința de a se adapta. Tehnologiile oferă posibilitatea de a inova domeniul biblioteconomic prin diverse modalități care dezvoltă creativitatea bibliotecarilor și care contribuie la satisfacerea necesităților utilizatorilor.

Referințe bibliografice:

1. BIBLIOTECONOMIA Moldovei. Cadru de reglementare / Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Chișinău, 1993. 217 p.
2. CORGHENCI, Ludmila. Asistența metodologică în trei niveluri de responsabilitate [online] [Citat pe 23.11.2017]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/cdbclub/corghenci-conferinta-nationala-a-managerilro-de-biblioteci-2-dec-2015>
3. CORGHENCI, Ludmila. Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării: carieră plus In: *Magazin bibliologic* [online]. 2017, nr. 3-4, p. 14. ISSN: 1857-1476 [Citat pe 02.04.2018]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/publicatii/Magazin-bibliologic2017-3-4.pdf>
4. COTELNIC, A. Inovația ca formă specială de schimbare în organizații. In: *Conferința științifică internațională: Strategii și politici de management în economia contemporană: 30-31 martie 2012. Chișinău, 2012, pp. 82-86. ISBN: 978-9975-75-596-2*

5. ENACHE, Ionel. Sistemul metodologic. In: Enache, Ionel. Managementul bibliotecilor. București: Editura Universității din București, 2012, pp. 157-162. ISBN: 978-606-16-0178-3
6. KULIKOVSKI, Lidia. Inovația în management – responsabilitatea managerilor. Provocări, gânduri și îndemnuri [online] [Citat pe 25.01.2018]. Disponibil: <http://bibliopolis.hasdeu.md/index.php?bpa=1891>.
7. LEGEA cu privire la biblioteci: nr. 160 din 20.07.2017 [online] [Citat pe 25.01.2018]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/accesDedicat/Lege-cu-privire-la-biblioteci.pdf>.
8. OSOIANU, Vera. Activitatea de cercetare și dezvoltare în câmpul biblioteconomic. In: Biblioteca. 2014, nr. 12, pp. 357-363. ISSN 1220-3386.
9. OSOIANU, Vera. Asigurarea metodologică și de specialitate a activității bibliotecilor publice: imbold pentru schimbare. In: Magazin bibliologic. 2013, nr. 1/4, pp. 177-179. ISSN 1857-1476.
10. OSOIANU, Vera. Sistemul Național de Biblioteci al Republicii Moldova. In: Magazin bibliologic. 2007, nr. 2, pp. 83-94. ISSN 1857-1476.
11. Profilul de activitate metodologică [online] [Citat 20.11.2017]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/accesDedicat/Profilul-de-activitate-metodologica.pdf>.
12. REGULAMENT privind activitatea metodologică în cadrul Sistemului Național de Biblioteci din Republica Moldova, aprobat 13.01.2016 de către Ministerul Culturii al Republicii Moldova [online] [Citat pe 20.11.2017]. Disponibil: http://cbn.mc.gov.md/sites/default/files/document/attachments/Regulament_activitatea_metodologica_SNB_aprobat_MC.pdf.
13. STOICA, Ion. Sensul schimbării în Universul Infodocumentar. Constanța: Ex Ponto, 2009, 223 p. ISBN: 978-973-644-862-1.
14. АКИЛИНА, М. И. Научно-методическая деятельность в библиотечной сфере: современные тенденции. In: Библиотековедение. 2016, nr. 2, pp. 136-144. ISSN: 0869-608X.
15. Методическая деятельность в библиотеках [online] [Citat pe 20.11.2017]. Disponibil: https://studopedia.su/10_23505_metodicheskaya-deyatelnost-v-bibliotekah.html.